

6è Congrés Català de Salut Mental
MIGRACIONS, EXILI I REFUGI:
DRETS HUMANS I SALUT MENTAL

Barcelona, 1 - 3 de juny de 2017

ACTE INAUGURAL

Àngels Vives Belmonte

Presidenta FCCSM

Bon dia, buenos dias a todos. Necessitaria de poder saludar-los a tots, en tots els idiomes que ens congreguen. La salutació hauria de dir amic, germà.

Avui estem emplaçats per un treball ardu, primmirat, rigorós, pacient, difícil i estimulant. El treball de recuperar plegats quantums d'humanitat, de sensibilitat, de consciència, de poder, d'autoritat, perduts i naufragats.

Els professionals de SM estem en primera línia de rescat de naufragis que es donen en el sí de les famílies, de l'esclat de la psicosis, del maltractament a que es veuen sotmesos els nens, les dones, els homes, del bombardeig verinós de comunicacions que mata a les persones, o les `porta al suïcidi. De les condicions terribles en el desemparament dels infants, de les adopcions i les seves dificultats, de les persones, excloses en la marginalitat, sense sostre o de les `persones amb un sostre tan precari que necessiten de la nostra atenció. Ens sentim havent de fer front al dolor, el desemparament, el desesper, la confusió, la vulneració dels seus drets i de la seva dignitat.

Per tot això crec que nosaltres, com a ciutadans i professionals de la Salut Mental, i des de la nostra competència i responsabilitat, hem de poder estar presents en aquest magne esforç de pensar junts, amb tota la ciutadania per tal dei proposar maneres d'atendre adequadament les necessitats de les persones migrants, per defensar la seva dignitat, la seva intel·ligència, també la seva vulnerabilitat i especialment la seva capacitat d'auto-organització.

I ens hem reunit aquí, per salvar-nos de naufragis terribles als que ens veiem abocats. El naufragi de la nostra humanitat, de la nostra dignitat, de la nostra sensibilitat si no podem sortir al pas de les coses que estan passant al món i les coses que estan passant

aquí. El Congrés hauria de ser un crit, un clam, un “sollozo”, un crit de lluita. Si no som capaços de cridar, plorar, pensar i fer, en definitiva, lluitar per expressar allò que ens ofega i ens danya, les màfies i les polítiques diletants i falses, distractives, i extractives, ràncies que ens fan tornar miserables. Estan els que moren al mar ofegats davant la nostra impotència i nosaltres aquí també morim i ens degradem i ens tornem fràgils (i a més imperceptiblement i sense adonar-nos). Morim quan ens limitem a veure aquestes notícies mentre sopem i no fem res més. Es degrada alguna cosa vital, que tal vegada ja no es recuperarà en aquesta generació.

Vull parlar del dany als nens, a les dones, als homes, a les famílies que es veuen expulsades dels seus països per la guerra o la fam o la persecució política. Però també vull que ens fem conscients del dany que aquesta situació infringeix als que estan a casa seva veient les notícies sense poder fer res. Es crea un dany singular a cada persona i un dany social pel qual ens convertim amb població manipulable. Si la indignitat, la injustícia, la crueltat la deixem passar, tanquem i desconnectem la nostra sensibilitat, criteri, discerniment, capacitat de resposta i de lluita, ens convertim en una col·lectivitat que es pot empassar el que sigui. Sabem del paper que juga la mentida, la manipulació i sabem també que quan estem en situació somnambúlica ens veiem involucrats en catàstrofes.

Ens correspon com a entitat de professionals de Salut Mental la responsabilitat de posicionar-nos, pensar en les maneres de dispensar una acollida i atenció integral a les persones migrants, exiliades i refugiades. Necessitem de reclamar als responsables polítics, representants nostres davant els fets, les condicions d'arribada dels migrants, la instal·lació digna, l'atenció justa, la mirada respectuosa i les accions previstes per l'acompliment d'aquestes tasques i no evasives. Necessitem construir elements de pensament juntament amb les entitats que estan ocupant-se de l'acollida, necessitem agafar el relleu de la mobilització pel col·lectiu ciutadà, que d'altres entitats han posat en marxa també. Necessitem crear elements de cohesió per a les múltiples iniciatives, crear elements cooperatius per i reclamar respostes als responsables polítics dels estats de la Unió Europea.

És per tot això que la Fundació Congrés Català de Salut Mental, juntament amb el Col·legi de Treball Social de Catalunya i el Col·legi Oficial de Metges de Barcelona us hem convocat a aquesta trobada de treball.

Vull agrair des d'aquí el treball realitzat, que inclou més de 150 persones que han estat treballant per la seva realització. Especialment, el Comitè Organitzador i els membres dels Grups de treball, prenent temps de la relació familiar, en moltes reunions als vespres i a les nits. També al personal del CTSC i del COMB, i molt especialment al director de la Fundació Víctor Martí, sense el seu treball no hauria estat possible. Un

agraïment al COPC, que ha participat activament en els grups de treball, al Col·legi d'Educadors que ens cedeix la seva seu i la seva col·laboració i al COIB, també soci protector de la Fundació. També un agraïment molt especial per la Neus García, secretària de la Fundació.

Hem necessitat del treball dels nostres germans juristes, periodistes, i necessitarem encara més fraternitat amb ensenyants, economistes (noves economies), urbanistes i partir de les iniciatives autoorganitzatives dels propis migrants.

Al mig de tot aquest treball hi ha dos actes que obren un espai per retre homenatge, i reconeixement i agraïment a dues persones molt estimades per nosaltres.

Ahir a la nit, es va retre homenatge al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'alcalde accidental Sr. Gerardo Pisarello, al Dr. Valentín Barenblit, psiquiatre i psicoanalista, reconegut per col·legues, amics i familiars. El Dr. Barenblit des de l'inici de la Fundació ens ha encoratjat, guiat, animat en les tasques de la Fundació. Tota la seva trajectòria professional parla del seu compromís amb la tasca de donar resposta a les necessitats de les persones amb patiment psíquic. Ho ha fet des de Buenos Aires, des de la OMS, com assessor, participant en programes de salut mental arreu del món, cooperant en diverses universitats i des que va arribar a Barcelona, després d'un exili, en la creació de la Xarxa de SM a Catalunya.

Demà al migdia, celebrarem en aquesta mateixa sala, el Memorial Josep Clusa, per el nostre estimat col·lega, amic i mestre, que ens va deixar l'agost de 2013, poc després del 5è. CCSM. Josep Clusa Matinero va ser president de la Fundació des de l'any 2005 fins el 2013, donant-li a la Fundació, creada l'any 2000, una estabilitat i consistència importants. La seva trajectòria professional la descriurem demà des d'un grup d'amics, col·legues i familiars, que hem coincidit durant molts anys amb ell. La seva sensibilitat, la capacitat de tractar amb els naufragis personals i familiars de moltes persones, ja en l'Hospital Psiquiàtric de la Santa Creu i Sant Pau, és només el principi d'una carrera de compromís i intel·ligència que tractarem de fer-los-hi arribar.

Els desitjo unes jornades de treball vitalitzant.

Barcelona, 1 de juny de 2017